

## **ANALYSIS OF MATERIALS ON ENVIRONMENTAL ISSUES IN THE “UZBEKISTON OVOZI” NEWSPAPER**

**Muhabbat Saliyeva**

Associate Professor, Candidate of Philological Sciences,  
Tashkent State University of Oriental Studies, Tashkent, Uzbekistan

Tel: +998 97 714 24 90

E-mail: muhabbat2962@gmail.com

**Gulistan Aleuatdinova**

Researcher,

Karakalpak State University, Nukus, Karakalpakstan, Uzbekistan

Tel: +998 90 709 36 62

E-mail: Ibragimovich0097@mail.com

**Abstract:** This article analyzes environmental coverage in the Voice of Uzbekistan newspaper, and also presents sources based on articles published using unique methods and formats in communication networks based on modern innovations.

**Keywords:** state, political, democratic, people, social, non-state, government, guarantee.

### **“O‘ZBEKISTON OVOZI” GAZETASIDA EKOLOGIK MUAMMOLARGA OID MATERIALLARNING TAHLILI**

**Filol. f. n. Saliyeva Muhabbat, TDSHU dotsenti**

**Toshkent, O‘zbekiston.**

**Tel: +998 97 714 24 90;**

**E-mail: muhabbat2962@gmail.com**

**Gulistan Aleuatdinova QDU tadqiqotchisi**

**Nukus, Qoraqalpog‘iston.**

**Tel: +998 907093662;**

**E-mail: [Ibragimovich0097@mail.com](mailto:Ibragimovich0097@mail.com)**

**Аннотация :** Ушбу мақолада Ўзбекистон овози гезетасида экологик муаммога оид материаллар тахлилига кенг ўрин ажратилиб, бугунги кунда замонавий инновацияларга асосланган коммуникация тармоқларида ўзига хос усул ва

шаклларда нашр этилаётган мақолалар асосидаги манбаларни эътиборингизга ҳавола этилади.

**Калит сўзлар:** давлат, сиёсий, демократик, халқ, ижтимоий, нодавлат, ҳокимият, қафолат.

**Аннотация:** В данной статье большая часть посвящена анализу материалов по проблемам окружающей среды в газете «Голос Узбекистана», а также представлены вашему вниманию источники, основанные на статьях, опубликованных уникальными методами и формами в коммуникационных сетях, основанных на современных инновациях.

**Ключевые слова:** государство, политический, демократический, народ, социальный, негосударственный, правительство, гарантия.

“O‘zbekiston ovozi” nashri O‘zbekiston Xalq demokratik partiyasi nashri hisoblanadi. O‘zbekiston Xalq demokratik partiyasi 1991-yil 1-noyabrda o‘zining I Ta’sis qurultoyida tashkil etilgan. 2020-yil 1-yanvar holatiga ko‘ra, O‘zbekiston Xalq demokratik partiyasi 500 mingga yaqin a‘zolarga ega. Partiya a‘zolari 9942 ta boshlang‘ich tashkilotga birlashgan. O‘zbekiston XDP kelajakda ishonchli ijtimoiy kafolatlari va barqaror ijtimoiy rivojlanish tarafdori bo‘lgan O‘zbekiston Respublikasi fuqarolarini o‘zlari xohlagan asosda birlashtiradi, ularning siyosiy irodasini ifodalaydi va o‘zining demokratik yo‘l bilan saylab qo‘yilgan vakillari orqali davlat hokimiyatini shakllantirishda ishtirok etadi. Partiya o‘z faoliyatini O‘zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi, “Davlat boshqaruvini yangilash va yanada demokratlashtirish hamda mamlakatni modernizatsiya qilishda siyosiy partiyalarning rolini kuchaytirish to‘g‘risida”gi O‘zbekiston Respublikasining Konstitutsiyaviy qonuni, O‘zbekiston Respublikasining “Siyosiy partiyalar to‘g‘risida”gi, “Nodavlat notijorat tashkilotlari to‘g‘risida”gi, “Nodavlat notijorat tashkilotlari faoliyatining kafolatlari to‘g‘risida”gi, “Siyosiy partiyalarni moliyaviy ta’minlash to‘g‘risida”gi Qonunlari va boshqa qonun hujjatlariga hamda o‘z Ustaviga muvofiq amalga oshiradi. Partiya maqsadi - davlat hokimiyatining vakillik organlarida davlat va jamiyat tomonidan manzilli ijtimoiy himoya hamda ijtimoiy qo‘llab-quvvatlashga muhtoj bo‘lgan aholi qatlamlari manfaatlarini himoya qilishdir.

Partiyaning asosiy g‘oyasi: Ijtimoiy tenglik, ijtimoiy himoyalanganlik, aholining kam ta’minlangan va ijtimoiy jihatdan zaif qatlamlari haqida g‘amxo‘rlik, ijtimoiy qarama-qarshilik va mojarolarning oldini olish. Davlatning iqtisodiyot,

ijtimoiy hayotning turli sohalari, aholining ijtimoiy jihatdan zaif qatlamlari masalalarini hal etishdagi rolini saqlab qolish va kuchaytirish.

Partiyaning asosiy maqsadlari: O'zbekistonda ijtimoiy va mulkiy holatdan qat'iy nazar, barcha fuqarolarning ijtimoiy tengligini, hokimiyatning xalq oldidagi mas'uliyati va hisobdorligini, aholining zaif qatlamlarini yuqori darajada ijtimoiy himoya qilish kafolatini ta'minlaydigan sotsial-demokratik davlatni shakllantirish; Partiyaning asosiy vazifalari: Mamlakatda amalga oshirilayotgan islohotlarning ijtimoiy samaradorligini oshirish va shu asosda aholining kam ta'minlanganlik darajasini pasaytirish: - pensionerlar, nogironlar, yolg'iz keksalar va aholining boshqa ijtimoiy zaif guruhlariga turmush ehtiyojlarini to'liq qondirish uchun yetarli daromad olishni kafolatlaydigan samarali pensiya va ijtimoiy imtiyozlar tizimini shakllantirish; - ishsiz mehnatga layoqatli aholini munosib ish haqi bilan doimiy ishlarga samarali jalb etish, shuningdek, nogironligi bo'lgan shaxslarning munosib bandligini ta'minlash va kam ta'minlangan oilalar a'zolari tomonidan tadbirkorlik faoliyatini rag'batlantirish; - ijtimoiy ahamiyatga ega tovar va xizmatlarning narxlari va tariflari shakllanishi ustidan aholining barcha qatlamlari uchun ijtimoiy foydalanish imkoniyatini ta'minlash maqsadida samarali davlat va jamoatchilik nazoratini o'rnatish.

Dasturning asosiy jihatlari: 2030 yilga qadar iqtisodiy rivojlanish samaradorligini oshirish va kam ta'minlangan aholi sonini kamaytirish orqali O'zbekistonni odamlarning turmush darajasi va sifati bo'yicha dunyoning o'rtacha rivojlangan mamlakatlaridan kam bo'lmagan davlatlar qatoriga kiritish; amaldagi ijtimoiy qo'llab-quvvatlash va aholining zaif qatlamlarini himoya qilishning yangi samarali shakllarini, shuningdek, ushbu sohada ijtimoiy tadbirkorlik va davlat-xususiy sheriklik aloqalarini rivojlantirish orqali takomillashtirish bo'yicha maqsadli davlat dasturlarini amalga oshirish; aholining barcha qatlamlari uchun ijtimoiy imkoniyatlardan foydalanishni ta'minlash maqsadida zarur tovarlar va xizmatlar narxlari va tariflarini davlat tomonidan tartibga solishning parlament, deputatlik va jamoatchilik nazoratining samarali shakllarini rivojlantirish.

Partiya O'zbekiston Respublikasining ma'muriy-hududiy bo'linishiga muvofiq, hududiy tamoyil bo'yicha tuziladi. Mintaqaviy, tuman (shahar) va boshlang'ich partiya tashkilotlari partiyaning tarkibiy bo'linmalari hisoblanadi.

Partiya faoliyati bilan bog'liq masalalar partiyaning tegishli rahbar tashkilotlari qarorlari bilan hal etiladi. Partiya o'zining ommaviy axborot vositalariga ega. Uning markaziy nashriyotlari:

- o'zbek tilida nashr etiladigan "O'zbekiston ovozi" gazetasi;
- rus tilida nashr etiladigan "Golos Uzbekistana" gazetasi.

Partiyaning rasmiy veb-sayti va elektron pochta: [www.xdp.uz](http://www.xdp.uz) [info@xdp.uz](mailto:info@xdp.uz)  
O'zbekiston XDP ayrim mintaqaviy tashkilotlari o'z nashriyotlariga ega:

- Qoraqalpog'iston Respublikasi Kengashi nashriyoti - "Qaraqalpaqstan hawazi" gazetasi;
- Namangan viloyat kengashi nashri - "Xalq irodasi" gazetasi.

Jamiyatning asosiy muammolarini qamrab olishi: kam ta'minlangan aholi qatlamlari, pensionerlar, nogironligi bo'lgan shaxslarning turmush darajasi va sifatini yaxshilash; kundalik ehtiyojga ega bo'lgan tovar va xizmatlarning ijtimoiy maqbulligini ta'minlash; aholining barcha qatlamlarini arzon uy-joy va sifatli kommunal xizmatlar bilan ta'minlash; aholining barcha qatlamlari uchun davlat tomonidan kafolatlangan tibbiy yordam darajasini, shuningdek, sog'liqni saqlash sohasida dori-darmonlar, tibbiy buyumlar, protezlar va boshqa diagnostika, profilaktika va tibbiy xizmatlarni xarid qilish uchun samarali ijtimoiy kafolatlar tizimini joriy etish; standart ta'lim olish va moddiy-gumanitar sohalarida ijtimoiy tenglik tamoyillariga so'zsiz rioya qilish; mehnatga layoqatli aholining doimiy va munosib haq to'lanadigan ishlarda bandlik darajasini oshirish; davlat, ijtimoiy qurilish va sud sohasida ijtimoiy demokratiya hamda ijtimoiy tenglik tamoyillarini shakllantirish. Mamlakat rivojlanishining ijtimoiy-iqtisodiy masalalariga taklif etilayotgan yechimlar: yashash minimumi va iste'mol savatchasi narxini aniqlashga asoslangan aholining kam ta'minlanganlik darajasini baholashning zamonaviy mezonlarini joriy etish. Bu maqsadlar uchun "Yashash minimumi to'g'risida"gi va "Iste'mol savatchasi to'g'risida"gi qonunlarni qabul qilish; olis qishloq tumanlarida maktabgacha va o'rta ta'lim, birlamchi tibbiy-sanitariya yordami va boshqa ijtimoiy infratuzilma sohalarini har tomonlama rivojlantirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar ko'rish, shuningdek, chekka qishloqlarda ishlaydigan tajribali, yuqori malakali mutaxassislarni moddiy va ma'naviy rag'batlantirishni qonuniy mustahkamlash; nogironlarni ish bilan ta'minlash bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar ko'rish, shuningdek, markazlashtirilgan investitsiyalar va davlat-xususiy sheriklik orqali amalga oshiriladigan nogironlar uchun ixtisoslashtirilgan korxonalarni tashkil etish bo'yicha maqsadli dasturlarni amalga oshirish; yolg'iz keksalar, ota-ona qaramog'idan mahrum bo'lgan bolalar, mehnatga layoqatsiz

nogironlar, “Saxovat”, “Saxovat” va “Mehribonlik” uylarida yashovchilarning maishiy ehtiyojlarini to‘liq qondirish bo‘yicha maqsadli dasturlarni amalga oshirish. Shu maqsadda ijtimoiy tadbirkorlik va davlat-xususiy sheriklikning samarali shakllarini rivojlantirish, shuningdek, tegishli protsessual mexanizmlarni qonunlashtirishdir.

Bu partiya nashriyoti partiyaning oldiga qo‘ygan maqsadlari bilan birga ekologiya muammosi bilan ham keng shug‘ullanib keladi. Chunki yuqorida ta’kidlaganimizdek bu ekologik muammoning jahon miqyosida global muammoga aylanishi partiya rahbarlarining ham e’tiboridan chetda qolmaganini ko‘rish mumkin.

Partiya matbuotini yo‘lga qo‘yish yaxshi yo‘lga qo‘yilgan. Yuqorida ta’kidlaganimizdek, partiya bugungi kunda jami 3 ta nashriyoti faoliyat ko‘rsatmoqda. Shu bilan birga, matbuot xizmati va internetdagi veb-manziliga ham ega. “O‘zbekiston ovozi” gazetasi rangli (birinchi va oxirgi sahifalari) bo‘lib chop etiladi. Jami 8 betni tashkil etadi. Gazeta dizayni ham shunga yarasha jozibador. Gazetaning elektron nashri ham saytga o‘z vaqtida joylashtirib borilmoqda. Saytdagi dizayni ham o‘zgacha uslubda ishlangan.

Gazetaning 2020-yil 14-oktyabr (№36 (32631) sonining 6-sahifasi «Hozirgi kunda eng yirik ekologik ofatlardan biri - bu Orol dengizi fojiasi» nomli sarlavha bilan boshlangan. Shapka ostida “Munosabat” rukni ostida “Orolbo‘yi - ekologik innovatsiya va texnologiyalar hududi”[1] nomli maqola e’lon qilingan. Maqola muallifi Rustam Kenjayev Toshkent davlat universiteti Ekologiya huquqi kafedrasi dotsenti. Maqola avvalida shunday fikr yuritildi: “Prezidentimizning Birlashgan Millatlar Tashkiloti Bosh Assambleyasining 75-sessiyasida ilgari surgan taklifi nafaqat xalqimiz, balki jahon hamjamiyatining e’tiboriga sazovor bo‘ldi. Davlatimiz rahbari o‘sha nutqida jahon hamjamiyati e’tiborini ko‘plab dolzarb masalalar qatori yana bir bor bugungi kunning eng o‘tkir ekologik muammolaridan biri - Orolbo‘yi hududidagi og‘ir ekologik vaziyat, jumladan, Orol dengizi muammolariga qaratdi”[2]. Demak, maqola rubrikasidan ko‘rinib turganidek, ushbu maqolada Prezidentimizning Birlashgan Millatlar Tashkiloti Bosh Assambleyasining 75-sessiyasida ilgari surgan taklifi ya’ni Orol dengizi muammosi bilan bog‘liq fikrlariga muallif o‘z nuqtai nazarini, munosabatini keng tarzda bildirib o‘tgan.

Gazetaning 2021-yil 20-yanvar (№3 (32645) sonida ekologiya mavzusida “Qoraqalpoq xalqi umid bilan yashaydi”[3] nomli ajoyib maqola bosilgan. Maqola muallifi taniqli publitsist va yozuvchi O‘zbekiston va Qoraqalpog‘iston Xalq

yozuvchisi Orazbay Abdiraxmanov. Maqolada Orol dengizi tarixi, uning qurishiga sabab bo'lgan omillar ko'rsatiladi. Gazetaning shu to'rtinchi sahifasining to'rtinchi qismini deyarli shu maqola egallagan. Muallif o'tgan yillarga tahlil qilib o'tirib maqola so'ngida o'zining tavsiyalarida ko'rsatib o'tadi. Masalan: "Haqiqatni yozaman deb, ozgina chalg'ib ketganim uchun uzr so'rayman. Men yolg'onlarga qarshi kurashib, koronavirusdan qutulish yo'llarini izlab, ayniqsa, Orolqumdan esayotgan tuzli chang alomatlaridan bexabar odamlarga hududdagi vaziyat haqida fikrlarimni bildirish uchun yo'lga chiqqan edim. Yo'lda chalg'ituvchilar ham, adashishlar ham bo'lishi tabiiy. Lekin, bu ahvolni tuzatish yo'llari bormi? Mening tavsiyalarim:

1. Suv oqimiga nisbatan qat'iy davlat nazoratini o'rnatish orqali suv oqimi mo'tadilligini va oxirgi istemolchiga etib borishini taminlash.

2. O'rta Osiyoda bitta yagona suv siyosatini ishlab chiqish va tatbiq etish. Bu tavsiyalarni amalga oshirish uchun sharoit bormi? Bor! Bu – hozirgi yangi O'zbekistonning qo'shni davlatlar bilan ochiq, samimiy, qavm-qarindoshlik va o'zaro hurmat siyosati. Menimcha, qondosh-qarindoshlar orasida bunga etiroz bildiradigan odam bo'lmasa kerak"[4].

Gazetaning 2021-yil 17-fevral (№7 (32649) kungi sonida e'lon qilingan "Agar bir daraxt kesilsa ham o'z arizam bilan ishdan ketaman"[5] nomli maqola esa Toshkent shahri hokimi Jahongir Artiqxo'jayevning xalq bilan uchrashuvida aytgan gapi asosida tayyorlangan. Bunda shahar hokimi toshkentliklar bilan navbatdagi uchrashuvida aholi tomonidan o'rtaga tashlangan so'nggi yillarda Toshkent shahrida sababsiz daraxtlar kesilayotganini kun tartibiga qo'yadi. Shunda hokim shu gapni aytadi. Maqolani nashrga tayyorlagan muallif gazeta muxbiri Toshtemir Xudoyqulov bu so'zlardan mahorat bilan foydalanishga erishgan.

Umuman olganda, "O'zbekiston ovozi" gazetasini tahlilga tortar ekanmiz, masalan, gazeta bir oyda to'rt marta chiqadigan bo'lsa, shu to'rtta sonning atigi bitta sonida ekologiya mavzusiga bag'ishlangan maqola bosilgan. Gazetaga tematik umumiy tahlil qilib bir fikrga keladigan bo'lsak, unda ta'lim, inson huquqlari, adabiyot, salomatlik, bank, soliq, korrupsiya va kundalik hayotdagi ijtimoiy

masalalarga bag‘ishlangan materiallar berib boriladi. Shu bilan birga, reklamalarga ham keng o‘rin berilgan. Lekin, gazetada e‘lon qilingan har bir materialning mazmun jihatidan salmog‘i ustun, chuqur mazmunga qurilganini ko‘rish mumkin. Masalan, biz yuqorida so‘z yuritgan O.Abdiraxmanov muallifligidagi ekologiya mavzusiga bag‘ishlangan maqolaning mazmuni, jamiyatga ta’siri shunchalik ustuvor ekanini anglash qiyin emas.

#### **Foydalangan adabiyotlar:**

1. «Ўзбекистон овози» газетаси, 2020 йил. 14-октябрь
2. «Ўзбекистон овози» газетаси, 2020 йил. 14-октябрь
3. «Ўзбекистон овози» газетаси, 2021 йил. 20-январь
4. «Ўзбекистон овози» газетаси, 2021 йил. 20-январь
5. «Ўзбекистон овози» газетаси, 2021 йил. 17-февраль